

Els oblidats germans Busquets

En el cicle d'exposicions que organitza cada any per Fires l'Ajuntament de Girona, dedicades a figures del noucentisme vinculades amb la ciutat, els ha tocat el torn enguany als germans Busquets Mollera.

Els artistes Josep Maria, Lluís i Jaume Busquets Mollera encapçalen la segona generació de noucentistes gironins i la representen de manera quasi exclusiva. Formats en l'època de plenitud del moviment (els anys d'Athenea, Masó, Aguilar, Coromina, Montsalvatge o Badia), el mantingueren viu i operant quan ja començava a desintegrar-se i el van enllaçar eficaçment amb les propostes artístiques posteriors, sobretot amb la de l'art-deco.

Josep Maria, el més conegut dels tres germans, va dedicar-se especialment a la decoració. La seva activitat en el camp de les arts aplicades s'estengué a tots els àmbits, des del disseny de logotips comercials fins a la realització d'obres de rehabilitació que foren gairebé intervencions arquitectòniques. I encara, sota el pseudònim de Lluç de Serosca, va realitzar infinitat de dibuixos festius i de caricatures estilitzades per a les publicacions de l'època.

Lluís, el germà intel·lectual, estudià al Seminari i es llicencià en història i arqueologia. Arxiver i bibliotecari municipal, fou també director del Museu Arqueològic de Sant Pere de Galligants.

Notable dibuixant i repujador, dissenyà mobles i esgrafiats i participà amb els seus germans en múltiples treballs de grafisme. La seva mort prematura, als 37 anys, no permeté el ple desenvolupament de la seva capacitat creadora ni de la seva disponibilitat cívica.

Jaume, el germà petit, estudià a l'Escola de Bells Oficis de Barcelona. Fou director de l'Escola Massana, viatjà a l'estranger, obtingué medalles en exposicions internacionals a París i contactà amb els grans artistes del moment. Excel·lí com a il·lustrador de llibres i revistes i finalment es dedicà a l'escultura. Una de les seves últimes obres és la imatge de la Verge que presideix la façana de la catedral de Girona.

L'activitat creadora dels germans Busquets va tenir el seu focus de producció i

d'irradiació a la Galeria de Bells Oficis GBO, oberta l'any 1920 a la cantonada de la Rambla de la Llibertat amb el carreró d'Álvarez. Aquella mena de rerebotiga va ser un fogar de primera magnitud i de la més alta qualitat; un establiment de característiques úniques i segurament irrepetibles en la història ciutadana. Allà es feren exposicions, conferències, lectures, recitals, tertúlies i debats. Allà es van vendre llibres, revistes, antiguitats, indumentàries, joiells, mobles i tota mena d'objectes d'art. Allà tingueren la seu entitats artístiques i organismes ciutadans. Gràcies a GBO l'esperit del noucentisme va mantenir-se present durant molt de temps.

La guerra, un cop més, va escapçar tot això i ho va reduir al no-res. Els germans Busquets van ser engolits per l'oblit i fins avui, al cap de seixanta anys, no n'hem pogut veure la resurrecció. Potser els tornarem a oblidar, però almenys haurà quedat constància de qui van ser i de què van fer per a la seva molt estimada i massa injusta ciutat.

Jaume Busquets:
Esbós d'una obra
presentada al Pavelló
d'Arts Decoratives
de París, 1925.

El naixement d'un sonet

L'exercici de la lírica troba sovint en el sonet la seva prova més dura. A més d'una forma estròfica integrada per catorze decasíl·labs, el sonet és una fórmula de lògica dialèctica; les seves regles internes, afegides a les externes, obliguen el poeta a un esforç considerable per resoldre els problemes que el poema origina.

L'accés als papers privats de Laureà Dalmau amb motiu d'un homenatge recent ens ha permès conèixer les interioritats de la confecció del seu sonet *Girona*, publicat l'any 1959. El primer quartet el va extreure d'un poema més llarg, encara inèdit. Per al segon quartet i els dos tercets següents, va començar a exercitar-se en el paper d'un sobre de tramesa comercial d'uns laboratoris. Allà es pot seguir el rastre de les vacil·lacions, els dubtes, els canvis, les provatures, les innombrables possibilitats de solució del repte, els infinits camins de la metàfora, la paciència d'orfebre amb què es trien o es rebutgen els mots i amb què es van encaixant els versos d'acord amb la triple regla de la lògica, la mètrica i la rima. El jeroglífic de la inspiració es resol a foc lent en el gresol de la tècnica fins a assolir la gràcia rutilant del resultat final. Una confrontació com la que podem fer ara entre els esbossos previs i el sonet publicat permet seguir amb emoció i amb sorpresa totes les fases del laboriós naixement del poema.

Manuscrit de Laureà Dalmau amb les fases de gestació del sonet "Girona".

GIRONA

Sant Feliu. Galligants. La Seu. Devesa.
Onyar i Montjuïc. El Ter, als peus.
Boira grisenca sobre els rius estesa.
Convents. El Güell. Banyes Àrabs i Museus...

Ciutat d'enyors, on nia la dolcesa
del viure quiet i de somortes veus;
on tota l'antigor s'ha fet bellesa
i s'ha fet or la molsa dels carreus.

Amb un relleix de salabrors marines
damunt l'Onyar voleien les gavines
persignant-te en la gràcia del vol llis;

Un àngel radiant tens per cimera,
i et vetllen els destins i la drecera
Santa Afra, Sant Feliu i Sant Narcís.

Laureà Dalmau

NARCÍS-JORDI ARAGÓ